

O autorach

Mariusz Kicia jest adiunktem w Katedrze Bankowości Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Jest absolwentem ekonomii (UMCS, 1997) i matematyki (UMCS, 1998). W 2004 roku otrzymał stopień doktora nauk ekonomicznych (specjalność: rynki finansowe) na Wydziale Ekonomicznym UMCS, gdzie pracuje od 1997 roku. Jego obszar zainteresowań naukowych obejmuje mechanizmy rynku finansowego i podejmowania decyzji finansowych z uwzględnieniem aspektów behawioralnych, inwestycje kapitałowe, zarządzanie portfelowe i zarządzanie ryzykiem oraz makroekonomię. Od 2007 roku jest członkiem zarządu firmy Account Doradztwo Gospodarcze Sp. z o.o., doskonaląc praktyczne umiejętności w zakresie zarządzania finansowego (transakcje M&A, *private equity*, *venture capital*, IPO, wyceny firm). Członek i przewodniczący rad nadzorczych spółek oraz komitetów audytu. Aktywny inwestor na GPW od 1993 roku. Jest członkiem Polskiego Stowarzyszenia Finansów i Bankowości, Akademickiego Stowarzyszenia Psychologii Ekonomicznej. Opublikował ponad 50 artykułów i rozdziałów w monografiach z zakresu finansów i ekonomii.

Robert Patterson jest doradcą finansowym małych i średnich firm na rynkach wschodzących, trenerem w zakresie finansów i rachunkowości. Jest absolwentem Queen's University (Kingston, Ontario), ukończył studia w zakresie biznesu (*undergraduate*) i ekonomii. Pracował w kanadyjskiej firmie audytorskiej Price Waterhouse i został członkiem Institute of Chartered Accountants of Ontario. Następnie został zatrudniony w banku komercyjnym Toronto Dominion Bank w Toronto oraz w Narodowym Banku Kanady w Calgary i Toronto. Po przyjeździe do Polski w 1992 roku pracował jako konsultant dla Coopers & Lybrand. Od 1998 roku jest freelancerem, doradzającym firmom sektora MŚP w zakresie finansów, z praktyką w ponad 25 krajach Europy Wschodniej, Bliskiego Wschodu, Azji i Afryki. W Polsce publikuje książki związane z finansami. Jest Honorowym Wykładowcą Szkoły Biznesu Politechniki Warszawskiej, gdzie uczy finansów i rachunkowości w programie Executive MBA. Od 2010 roku prowadzi warsztaty finansowe na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Od autorów

Banki są tym dla pieniędzy, a raczej kapitału, czym koleje dla ludzi – koleje dostarczają pasażerów tam, gdzie chcą oni dotrzeć; banki dostarczają kapitał tam, gdzie jest potrzebny.

Walter Bagehot

To jest książka dla osób zainteresowanych zarządzaniem finansami komercyjnych przedsiębiorstw. Jej tytuł – *W poszukiwaniu kapitału* – należy traktować jako subtelny sposób wskazania sedna poruszanych w niej tematów¹. Dlaczego poszukujemy kapitału? Ponieważ jest dobrem rzadkim, korzystanie z niego wymaga zwrotu współmiernego do ryzyka jego użycia. W przedsiębiorstwach zadanie zarządzania finansami może być traktowane – przynajmniej w uproszczeniu – jako rozwiązywanie problemu ryzyka i zdobywanie korzyści w procesie tworzenia wartości przedsiębiorstwa. Jeśli przebiegają one dobrze, wynikiem będzie kapitał produktywnie wykorzystywany dla dobra akcjonariuszy, inwestorów, pracowników i społeczeństwa. Wszyscy na nim korzystają. Jeżeli jednak kapitał nie będzie właściwie wykorzystywany, wartość zostanie niszczone, konkurencyjność przepadnie, a zobowiązania nie będą spłacane – wszyscy przegrywają. Stawka jest więc wysoka.

Jak widać, zajmowanie się nawet podstawowymi zasadami zarządzania finansami firm jest warte wysiłku. Dlatego wiedzę tę muszą zgłębiać studenci ekonomii, a bliska powinna być ona zwłaszcza osobom, które mają ambicje zrobienia kariery jako dyrektorzy finansowi (FD) lub prezesi do spraw finansowych (CFO). Ale podstawowe zasady finansów przedsiębiorstw powinny także przykuć uwagę każdego, kto jest zatrudniony w przedsiębiorstwie, niezależnie od funkcji czy stanowiska. Zasady zarządzania finansowego powinny być powszechnie stosowane i doceniane przez specjalistów i menedżerów, stanowiąc część zdrowej kultury tworzenia wartości dla akcjonariuszy. Inaczej firmy staną się tworamizbiurokratyzowanymi a nie biznesowymi.

¹ Walter Bagehot (1826–77) był wiktoriańskim bankierem, który zrobił karierę jako dziennikarz (redaktor „The Economist Newspaper of London”) i autor wielu poczytnych dzieł (m.in. *The English Constitution* i *Lombard Street*). Jemu także przypisuje się „wynalezienie” bankowości centralnej, rozumianej jako artykułowanie roli i tworzenie papierów skarbowych. Cytat pochodzi ze wstępu do *Lombard Street* z *The Collected Works of Walter Bagehot*, „The Economist” 1978, vol. IX, s. 18.

Zarządzanie finansowe ma znaczący wpływ na sukces przedsiębiorstwa. Jak tworzyć wartość dla akcjonariuszy, ponosząc właściwe wydatki inwestycyjne? Jak zminimalizować koszt kapitału w firmie, aby można było zrealizować projekty inwestycyjne? Jak dotrzeć do ostrożnych banków, instytucji finansowych i rynków kapitałowych? Jak prowadzić zwykłą działalność operacyjną, właściwie zarządzać gotówką, należnościami, zapasami czy kredytem handlowym? Jak sterować ryzykiem firmy, aby nie stworzyć problemów z jej wypłacalnością? Jak wypełniać zasady raportowania finansowego dla udziałowców, rynków finansowych czy instytucji nadzorujących? Wszystkie te zagadnienia znajdują się w centrum zainteresowania menedżerów zarządzających przedsiębiorstwami.

Wiedza o zarządzaniu finansowym firm, jaką prezentujemy w książce, była i jest wielokrotnie prezentowana w wielu innych opracowaniach. Wartością dodaną, używając ważnego także w zarządzaniu finansami pojęcia, jakiej poszukiwaliśmy, był przejrzysty język tłumaczący poszczególne zagadnienia. Chcieliśmy napisać książkę ważną, przydatną i odnoszącą się do praktyki działania firm w Polsce i na rynkach rozwijających się. Choć polski system rynkowy jest coraz bardziej zintegrowany z europejską i globalną praktyką biznesową, rozwijające się rynki i trwająca wciąż transformacja gospodarki centralnie planowanej stanowią o specyfice zarządzania finansowego. Wierzymy, że dla dynamicznego sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) zarządzanie finansami może być kwestią kluczową. Silny sektor MŚP, w którym tworzona jest przecież większość miejsc pracy, musi radzić sobie z ryzykiem wzrostu konkurencyjnego, a także odcinaniem od niektórych źródeł kapitału. Finanse sektora MŚP często stanowią więc nie lada wyzwanie dla menedżera finansowego.

Układ książki kładzie nacisk na możliwość jej wykorzystania w codziennej praktyce biznesowej. Oznacza to, że informacje są podane tak prosto, jak tylko jest to możliwe. Zależało nam, aby przedstawić jak najwięcej przykładów z praktyki i prasy finansowej, a nie z artykułów naukowych, choć na nie także się powołujemy. Doświadczenie w zakresie usług doradczych nauczyło nas, że przedsiębiorcy i menedżerowie finansowi nie znoszą wysublimowanych, skomplikowanych teorii, metod i modeli zarządzania finansowego. Oczekują solidnych i prostych podstaw oraz możliwości praktycznej aplikacji, a nie teoretycznych rozważań. Większość zagadnień prezentowanych w tomie daje się zastosować w każdej gospodarce rynkowej, mimo iż specyfika rynku lub lokalne uwarunkowania będą narzucać pewne ograniczenia wykorzystania wiedzy. Podobnie jest w przypadku polskiej gospodarki – dlatego tam gdzie nie wpływało to na ogólność rozważań, staraliśmy się pokazywać polskie realia zarządzania finansami.

Książka została napisana z myślą o konkretnych odbiorcach. Wkraczając na drogę profesjonalnego zarządzania finansami, spotykamy znane organizacje certyfikujące kompetencje z zakresu finansów. Jedną z nich jest Association of Cer-

tified Chartered Accountants (ACCA) ze 162 tysiącami członków i ponad 428 tysiącami studentów na świecie, w tym także w Polsce². Na polskich uczelniach stale wzrasta liczba kierunków akredytowanych przez ACCA, które uprawniają do zwolnienia z części egzaminów certyfikujących. Przyjmując najlepsze światowe praktyki w zakresie zdobywania wiedzy z zarządzania finansami, posłużyliśmy się w książce standardami wyznaczanymi w tym zakresie przez ACCA. Jeżeli pomoże ona przygotować się do certyfikacji, będziemy zadowoleni³. Ale niniejsza publikacja ma też wspierać osoby, które zdobywają wiedzę w zakresie finansów, rachunkowości, zarządzania przedsiębiorstwem. Mimo iż intelektualne wyzwania są pasjonującym zajęciem, studenci muszą także myśleć o przyszłym zatrudnieniu i budowaniu kariery w wymagającym świecie biznesu. Pracodawcy szukają specjalistów z praktycznymi, udowodnionymi kompetencjami, którzy wiedzą, jak rozwiązywać codzienne problemy i przejawiają kreatywność w działaniu. Teoria finansów tworzy podstawy decyzji finansowych, tymczasem menedżerowie potrzebują praktycznej wiedzy o tym, jak działać efektywnie, w zgodzie ze zdrowym rozsądkiem i praktyką biznesową. Naszym celem było więc pokazanie nie tyle teorii zarządzania finansami, ile możliwości zastosowania wiedzy w praktyce. Dlatego też uważamy, że z naszej książki powinny korzystać osoby zarządzające małymi i średnimi przedsiębiorstwami czy start-upami; firmy te są często zbyt małe lub za młode, aby mogły pozwolić sobie na zatrudnianie profesjonalnych menedżerów finansowych. Uważamy, że wiedza zawarta w książce – skupiona na praktyce i podana w przystępny sposób – pozwoli przedsiębiorcom doskonalić ich kompetencje i zwiększać wartość firm, którymi zarządzają.

W poszukiwaniu kapitału jest wynikiem współpracy biznesu i nauki. Wierzymy, że połączenie tych perspektyw dało wartościową synergię. Przygotowaliśmy tę książkę w dwóch językach – po polsku i po angielsku, ponieważ wielu polskich praktyków finansów posługuje się w codziennych sytuacjach zawodowych tymi językami, zwłaszcza kiedy są oni zatrudnieni w międzynarodowych korporacjach. Również studenci zdobywają międzynarodowe kwalifikacje zawodowe w finansach, a tam obowiązującym językiem jest angielski. Można więc zapoznać się z informacjami w języku polskim, a kiedy koncepcje zarządzania finansami zostaną przyswojone, skorzystać z wersji angielskiej i doskonalić specjalistyczny język. Treść obu tomów jest zgodna, choć nie znaczy to, że wersje angielska i polska

² Patrz: www.accapolska.pl [dostęp: 06.06.2016].

³ ACCA (Association of Certified Chartered Accountants), poziom F9 i P4. CIMA (Chartered Institute of Management Accountants), poziom F1-F3 („Finance Pillar”). CFA (Chartered Financial Analyst), poziom I „Corporate Finance”. Zagadnienia z obszaru zarządzania finansowego wymagane na egzaminie na dyplomowanego księgowego, przeprowadzanym przez Stowarzyszenie Księgowych w Polsce.

były tłumaczone słowo w słowo; przekazując wiedzę, staraliśmy się uwzględnić specyfikę każdego z języków⁴.

Osoby, które poświęciły swój czas i wiedzę, przyczyniając się do powstania tej książki, wskazaliśmy w *Podziękowaniach*. Jesteśmy wdzięczni za merytoryczną pomoc i cenne uwagi.

Dr Mariusz Kicia

Katedra Bankowości
UMCS, Lublin

Robert Patterson

wykładowca finansów
UMCS, Lublin

⁴ Inną różnicą będzie na przykład zapis w ramach sprawozdań finansowych. Angielska wersja książki przedstawia sprawozdania zgodnie ze światowymi standardami (najpierw płynne aktywa), podczas gdy polska wersja prezentuje je w układzie odwrotnym (ale powszechnym w polskiej praktyce).